

TÉMA: EURÓPAI FELVILÁGOSODÁS

TANTÁRGY: TÖRTÉNELEM

SZINT/KOR: 15 éves korosztály

ELŐZETES ISMERETEK: Az Európában gazdasági, társadalmi, politikai és tudományos téren végbement változások alapvető ismerete (tekintélyelvű és demokratikus kormányzati rendszer, a világkereskedelem fejlődése, a termelési és feldolgozási módszerek fejlődése, a népesség növekedése, a tőke felhalmozódása, a tudományok fejlődése).

HOSSZÚSÁG: 5 OLDAL (IDŐTARTAM: 180 PERC)

TANULÁSI CÉLOK

A lecke végén a tanulók tudni fogják:

- A 18. századi Európa gazdasági, társadalmi és politikai körülményeit.
- A felvilágosodás jellemzőit és főbb képviselőit.
- A politikával, gazdasággal, vallással, oktatással és a tudománnyal kapcsolatos főbb eszméket.
- Az olyan fogalmakat, mint a "Társadalmi szerződés", "Természetes jogok", "Általános akarat és közakarat", "A hatalmak szétválasztása" és "Enciklopédia".
- A felvilágosodás eszméinek hatását a mai társadalomra (alkotmány, törvények, a társadalom szerkezete).

ESZKÖZÖK

Microsoft Word

Google dokumentumok

Microsoft PowerPoint

[MindMap Maker](#)

[ZeeMaps](#)

[PixLr](#)

TANÍTÁSI MÓDSZEREK

Fogalmi térkép megalkotása	Előadás
Csapatmunka (kutatás és bemutató)	Videó

TEVÉKENYSÉGEK

BEVEZETÉS (12 PERC)

A Felvilágosodás fejezet bemutatására kerül sor egy rövid videóval, majd a diákok meghatározzák, hogy szerintük mit jelent a "felvilágosodás" kifejezés: "[A felvilágosodás](#)", Zanza TV. Az eredményeket egy táblázatba foglalják.

ELMÉLETI RÉSZ (35 PERC)

A tanár egy térkép segítségével bemutatja a felvilágosodás földrajzi hatókörét (mely országokban jelent meg és mely országokra volt hatással), alapvető jellemzőit (hit az ember racionális képességében, ami által értelmezni tudja a világot, hit az oktatásban, mint az egyén és a társadalom javításának és fejlődésének eszközében, hit abban, hogy a kérdésfeltevés az igazság kereséséhez vezet stb.) A diákok megismerkednek a következő fogalmakkal: "Kétség", "Logika", "Társadalmi szerződés", "Természetes jogok", "Általános és egyéni akarat", "A hatalmi ágak szétválasztása" és "Enciklopédia".

PRAKTIKAI RÉSZ (30 PERC)

Az első óra első 5 percében a tanulók, mint kutatók, a saját számítógépükön néznek utána azoknak az országoknak, amelyekben a felvilágosodás mozgalma megjelent, valamint ezen országok rezsimeit a felvilágosodási mozgalom kialakulásának idején. Kutatásuk eredményeit beírják egy digitálisan elkészített táblázatba.

A kutatási eredmények (olyan országok, mint Anglia, USA, Franciaország, Hollandia, Oroszország, Ausztria) alapján a tanulók 6 négyfős csoportot alkotnak és minden csoportnak egy-egy olyan országot kell kutatnia, amelyben a felvilágosodás mozgalma megjelent.

Az óra következő 25 percében a csoportok utánajárnak, és megválaszolják a nekik adott kérdést azzal kapcsolatban, hogy milyen típusú kormányzat létezett a kijelölt országban (autokrácia, dicsőséges forradalom/parlamentarizmus, holland köztársaság, feudális rendszer) a felvilágosodás mozgalma előtt. Ezután megvizsgálják a politikai filozófusok új politikai álláspontjait, és azt, hogy a felvilágosodás eszméi milyen következményekkel jártak a felvilágosodás utáni politikai szerveződéssel kapcsolatban. Felkutatják az egyes országok képviselőit (neveket és képeket), és az interneten fellelhető források segítségével idézik azok nézeteit (a tanár irányításával, hogy azok hitelesek legyenek).

Végezetül a Google Dokumentumban rögzítik a kutatási eredményeket, feltüntetve az általuk felhasznált forrásokat is. Minden csoport kutatási eredményeihez csatolja a vizsgált ország térképét és zászlaját, valamint az adott országban politikai eszméket megfogalmazó felvilágosult gondolkodók képeit, hogy betekintést nyerjenek az ország földrajzi elhelyezkedésébe, és megértsék a modern államok alkotmányait megfogalmazó és befolyásoló politikai eszmék időtállóságát.

GYAKORLATOK (90 PERC)

1. Az osztályt 6 csoportra osszuk, és mindegyikük a felvilágosodás egy-egy szemléletét vizsgálja meg - az oktatás, a tudomány, a polgárjogok, a vallás, a gazdaság, a terjesztés - s annak az emberi társadalomra gyakorolt, mai napig tartó hatását. A csoport megkeresi az egyes területek fő képviselőit és az általuk kifejtett elméleteket (nemzetiségük és fényképük alapján kereshetik), valamint azt, hogy milyen hatása volt ezeknek az eszméknek. A kutatási eredmények alapján kitöltik a feladatlapokat.

2. A következő óra első 35 percében a diákok csoportonként bemutatják munkájukat az osztálynak. A következő 10 percben a tanár segítségével fogalmi térképet készítenek a táblán a Felvilágosodás témájáról.

FELADATLAP (csoportonként)

- A)** Minden csoport meg kell keresse és fel kell jegyezze, hogy milyen kormányzat létezett a felvilágosodás előtt a kapott országban.
- B)** Melyek voltak az új felvilágosodási nézetek a politikai szerveződéssel kapcsolatban?
- C)** Hogyan befolyásolták a felvilágosodás politikai eszméi ezeknek az államoknak a politikai szervezetét?
- D)** Kik voltak a felvilágosodás képviselői a kijelölt országban, és milyen elméleteket dolgoztak ki?
- E)** Keressék meg az ország térképét és zászlaját.
- F)** Milyen mértékben befolyásolták és továbbra is befolyásolják a felvilágosodás sajátos politikai nézetei a modern államok politikai berendezkedését (felhasználhatják a társadalomtudományi órán tanult ismereteket).

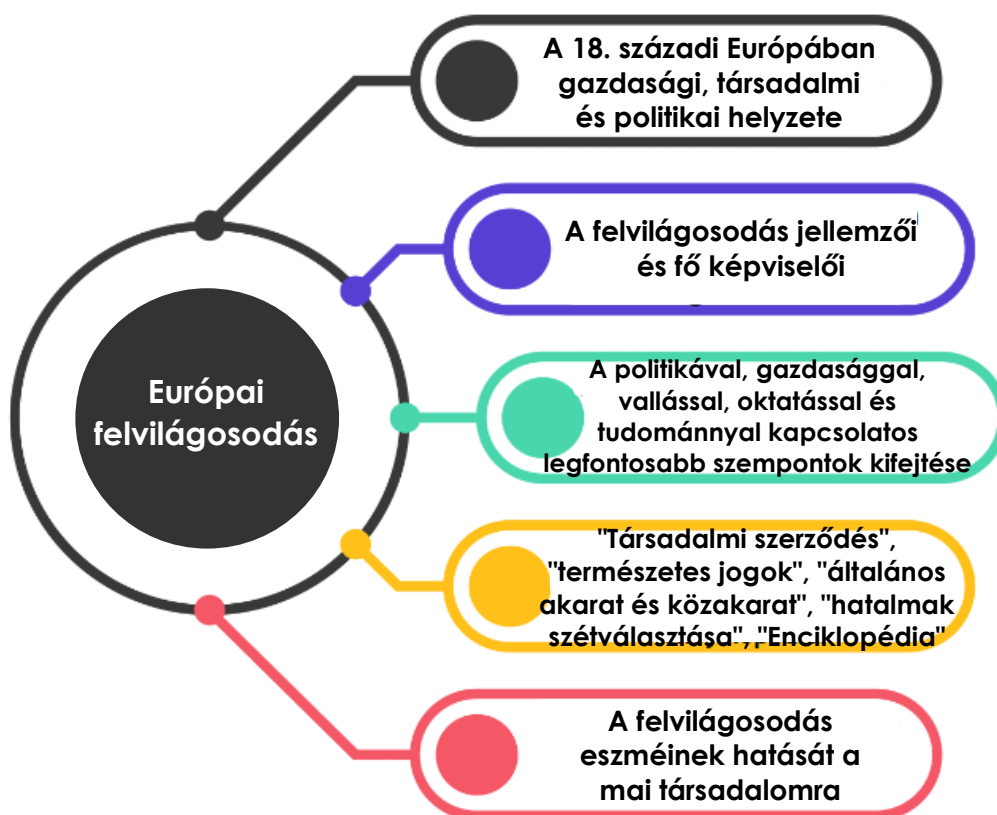
Illesszenek be képeket az érintett képviselőkről, az ország térképét és zászlaját, valamint bármilyen megfelelő multimédiás anyagot.

KÖVETKEZTETÉS (5 PERC)

A felvilágosodás megalapozta a modern társadalmakat meghatározó számos értéket és alapelvet, köztük az egyéni jogok, a gondolatszabadság és a demokratikus kormányzás fogalmát. A felvilágosodás eszméinek megismerése segít a diákoknak megérteni a saját társadalmukat megalapozó elvek eredetét. A felvilágosodás továbbá a szellemi felfordulás korszaka volt, amely a kritikus gondolkodást, a szkepticizmust és a racionális kutatást ösztönözte. A felvilágosodás gondolkodóinak és eszméinek

megismerése elősegíti a tanulók kritikai gondolkodását, megtanítja őket az információk értékelésére, a feltételezések megkérdőjelezésére és az átgondolt véleményalkotásra. Az európai felvilágosodás megismerése lényegében képessé teszi a 15 éves diákokat arra, hogy a modern világ bonyolult viszonyai között eligazodjanak, és tájékozott, elkötelezett, a társadalomhoz pozitívan hozzájáruló állampolgárokká váljanak.

SZINTÉZIS / ÖSSZEFOGLALÓ (5 PERC)

BIBLIOGRÁFIA & ERŐFORRÁSOK

- Zanza tv. (2020). *A felvilágosodás* [videó]. <https://www.youtube.com/watch?v=mzfasqtfkte>
- Captivating history. (2021). *Age of Enlightenment: The Age of Reason Explained* [video]. https://www.youtube.com/watch?V=1ef0erm_kqi